

**Poročilo o pregledu lokacij in iskanju
gnezd hribskega škrjanca *Lullula
arborea* v Krajinskem parku Goričko v
letu 2026, projekt Povezani**

DOPPS, junij 2026

Fotografija na naslovnici: Mladič hribskega škrjanca *Lullula arborea* v Neradnovcih

Predlog citiranja:

DOPPS (2026): Poročilo o pregledu lokacij in iskanju gnezd hribskega škrjanca *Lullula arborea* v Krajinskem parku Goričko v letu 2026, projekt Povezani. Naročnik: Javni zavod Krajinski park Goričko.

Kazalo

Povzetek	4
1. Uvod	5
2. Metoda	6
3. Rezultati	7
4. Literatura	26

Povzetek

V okviru projekta »Obnova in povezovanje kopenskih habitatov in mokrišč na Goričkem« (akronim Povezani) smo na Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije kot zunanji izvajalci v začetku marca 2026 izvedli pregled 80 lokacij, na katerih se je v preteklih letih pojavljal hribski škrjanec *Lullula arborea*. Na lokacijah s potrjeno prisotnostjo smo med sredino marca in sredino maja iskali gnezda. Našli smo šest gnezd z mladiči / jajci ter tri lokacije z mladiči, ki bodisi še niso leteli ali pa so leteli zelo slabo. Od teh devetih lokacij so bile štiri na prahi, tri na travniku in dve na njivi ozimnega žita. Koordinate gnezd smo na dan najdbe sporočili Javnemu zavodu Krajinski park Goričko, da se je z lastniki oziroma obdelovalci lahko dogovoril za prilagojeno rabo. Poleg tega smo gnezditev z opazovanjem dobro letečih mladičev potrdili še na dodatnih treh lokacijah. Glede na zbrana opazovanja ocenjujemo, da je velikost populacije hribskega škrjanca na Goričkem v letu 2026 štela vsaj 53 parov.

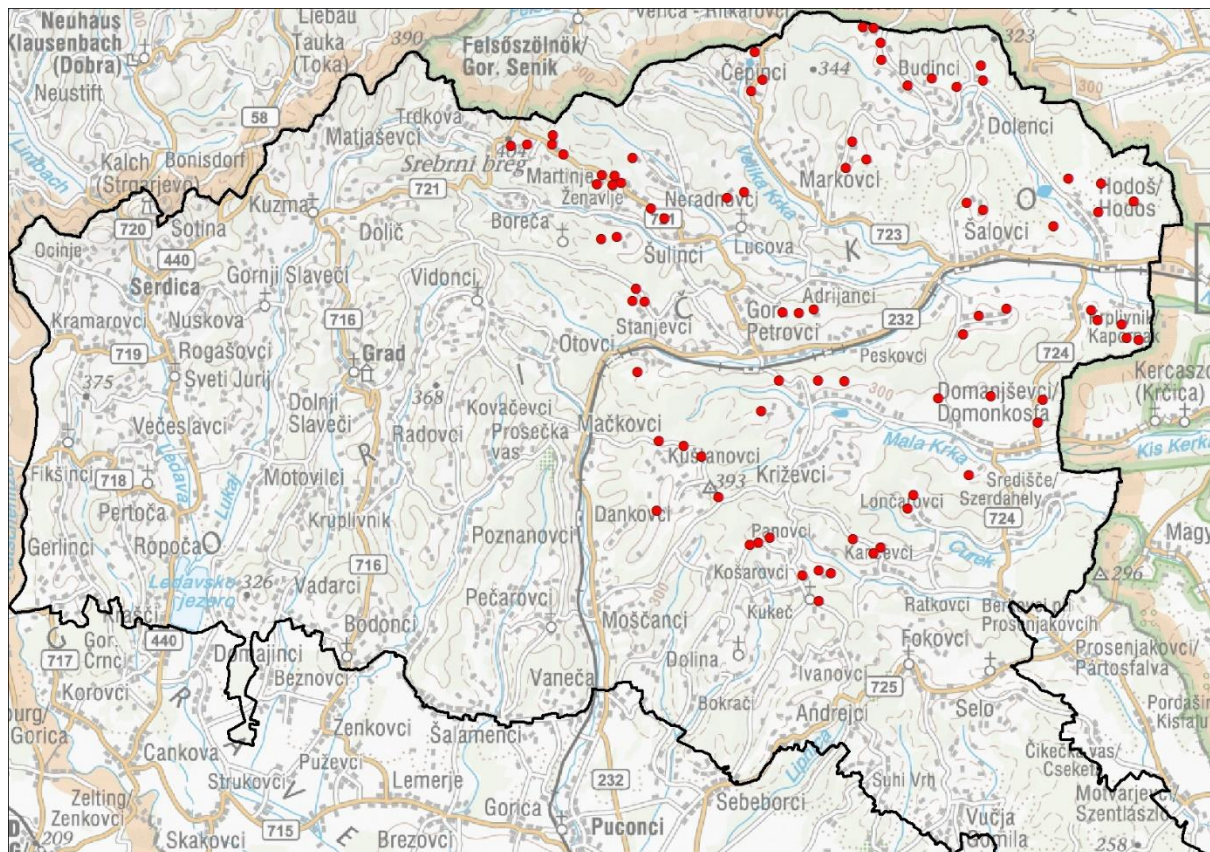
1. Uvod

Hribski škrjanec *Lullula arborea* je varovana vrsta območja Natura 2000 Goričko. Njegova populacija je s 180-240 parov leta 1997, ko so bili opravljeni prvi sistematični popisi, upadla na 20-30 parov leta 2016 (Denac 2016, Denac *et al.* 2017). Leta 2018 je bila številčnost ocenjena na 40 parov (Denac 2018), v letu 2021 pa na 70 parov (Denac *et al.* 2021). Višja populacijska ocena za leto 2021 najverjetneje odraža predvsem boljše poznavanje in pregled območja, saj dolgoročni trend, izračunan na osnovi popisov monitoringa SPA še vedno kaže na zmeren upad populacije od leta 2005 dalje (Denac *et al.* 2025).

Hribski škrjanec je bil kot ena izmed tarčnih vrst vključen v projekt Gorička krajina (OP20.06.02.006/1), ki je potekal v obdobju 2017-2021 in sta ga sofinancirali Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. V tem projektu smo s statistično analizo pokazali, da hribski škrjanci preferirajo grebenske in pobočne lege, večji odstotek ekstenzivnih in mezotrofnih travnikov ter kolovozov, manjši odstotek visokodebelnih sadovnjakov in določen odstotek gozda (optimum pri 35-70%) (Denac *et al.* 2021). Hkrati smo med izvajanjem projekta in v letih po njegovem koncu ugotovili, da pomemben delež hribskih škrjancev na Goričkem gnezdí na prahi in njivah: od 14 gnezd, najdenih med leti 2018 in 2024, jih je bilo pet na travniku, štiri na žitni njivi, dve na enoletni prahi in tri na večletni prahi (Denac *et al.* 2025). V okviru kohezijskega projekta Povezani, ki ga s partnerji izvaja Javni zavod Krajinski park Goričko (JZ KPG), bo zato v gnezditvenih sezonah 2026-2028 potekalo iskanje gnezd te vrste z namenom sklenitve dogovora z lastnikom oziroma obdelovalcem zemljišča za zakasnjeno/prilagojeno rabo z namenom varovanja gnezda. Projekt Povezani se izvaja v okviru programa evropske kohezijske politike 2021-2027, prednostne naloge 3 - Zelena preobrazba za podnebno nevtralnost ter splošnega cilja RSO2.7 – »Izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju in zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja«.

2. Metoda

V začetku marca 2026 smo pregledali 80 lokacij na Goričkem, kjer je bil v preteklih petih letih zabeležen hribski škranec v gnezditvenem času (slika 1). Na posamezni lokaciji smo prehodili vse dele, primerne za hribskega škranca, ter zabeležili opažene in slišane osebkke. Digitalizacijo zbranih podatkov smo opravili s programom ArcGIS.

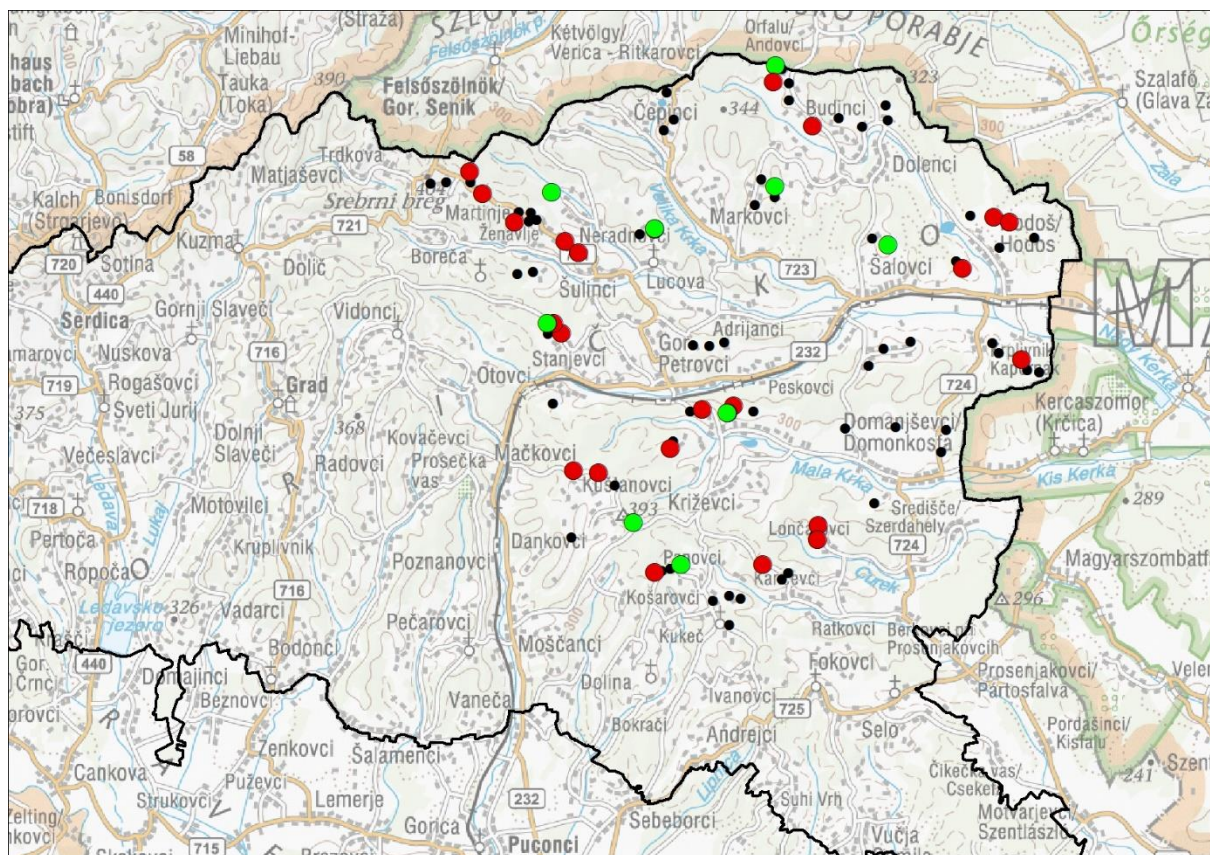
Slika 1: Lokacije na Goričkem (n=80), ki smo jih v začetku marca 2026 obiskali za preverjanje prisotnosti hribskega škranca

Med drugo polovico marca in drugo polovico maja smo nato na lokacijah, kjer smo v začetku marca zaznali hribske škrajnce, iskali gnezda. Z iskanjem gnezd smo začeli tam, kjer so bili v začetku marca zabeleženi pari, vendar pa smo tekom sezone večkrat preverili tudi lokacije s pojočimi samci ter lokacije, ki so bile ob prvem pregledu prazne. Ob prihodu na posamezno lokacijo je popisovalec najprej poiskal par ter ga opazoval toliko časa, da je lahko potrdil (opazovanje osebkov z gnezditvenim materialom ali hrano v kljunu, večkratni obiski domnevne lokacije gnezda) ali ovrgetel gnezditev (dlje časa trajajoče opazovanje para hribskih škrajncev, vendar brez nabiranja gnezditvenega materiala, hrane za mladiče ali drugih gnezditveno sumljivih znakov). V primeru potrditve gnezdenja je popisovalec z opazovanjem z večje razdalje (70-100 m) v naslednji fazi določil površino znotraj domačega okoliša para, na kateri je bilo gnezdo, z nadaljnjim opazovanjem pa približno lokacijo gnezda. Slednjo je nato obiskal, ko sta oba starša po predaji hrane odletela proč od gnezda. Na ta način med iskanjem gnezd ni prišlo do vznemirjanja vrste. V primeru najdbe gnezda je popisovalec s pomočjo pametnega telefona ali GPS naprave zabeležil koordinate gnezda, ki smo jih nato sporočili na JZ KPG.

Zabeležil je tudi habitat gnezda (npr. praha, travnik, njiva). V treh primerih (Neradnovci, Stanjevci 2, Hodoš 2) so popisovalci našli speljane mladiče, ki pa še niso (dobro) leteli, zaradi česar sklepamo, da so bila gnezda na isti površini kot najdeni mladiči. V dveh od teh treh primerov (Neradnovci, Stanjevci 2) smo koordinate takoj sporočili JZ KPG in svetovali, da se z lastnikom oziroma obdelovalcem dogovorijo za prilagojeno rabo. V primeru mladiča, najdenega na lokaciji Hodoš 2, je lastnik površine mladiča pred oranjem prestavil na sosednjo, varno površino.

3. Rezultati

V začetku marca smo ob pregledu 80 lokacij zabeležili 9 parov in 24 pojočih samcev hribskega škrjanca (slika 2).

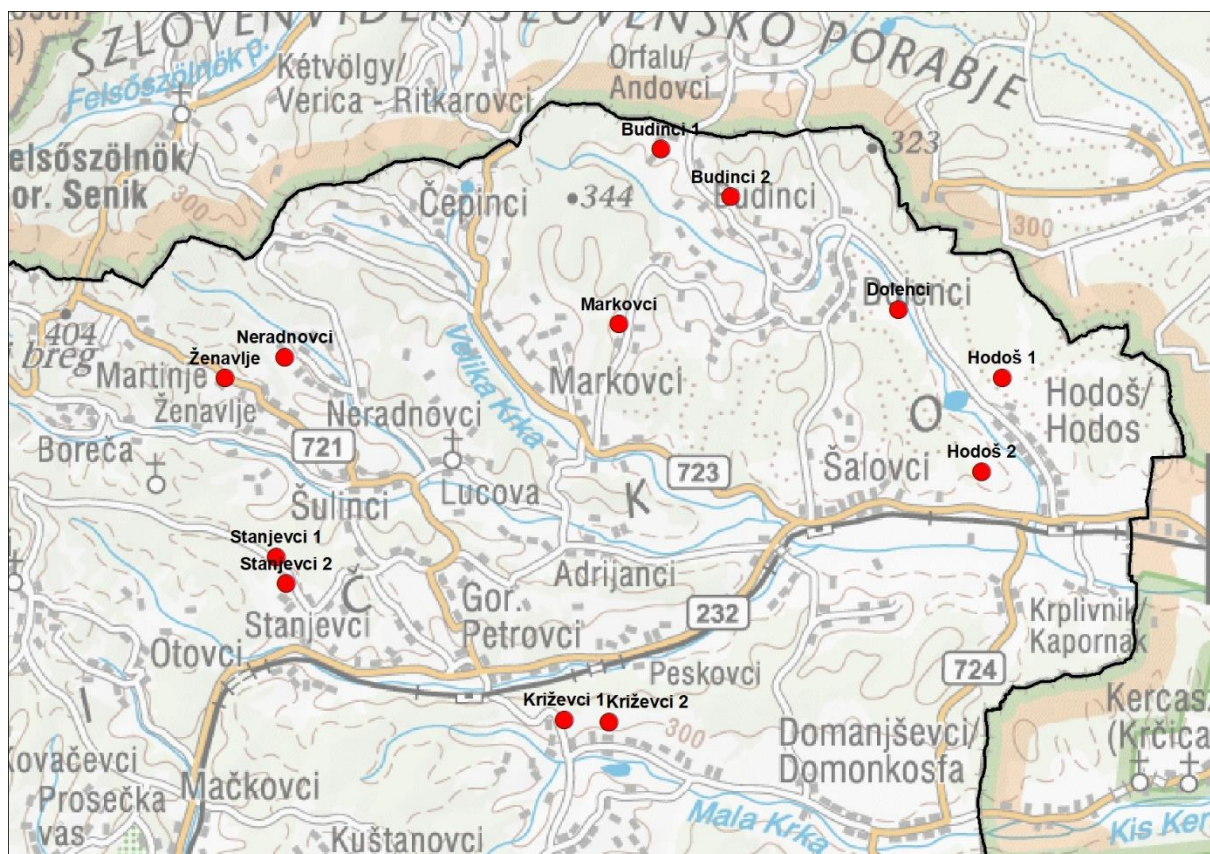

Slika 2: Rezultat pregleda 80 lokacij (črne točke) za hribskega škrjanca na Goričkem v začetku marca 2026 - zelene točke so pari, rdeče točke pojoči samci.

Med drugo polovico marca in drugo polovico maja smo našli devet lokacij z gnezdом ali neletečim/slabo letečim mladičem hribskega škrjanca, ki je že zapustil gnezdo. Od tega smo na šestih lokacijah našli gnezdo z jajci ($n=1$) ali mladiči ($n=5$), na treh lokacijah pa mladiče, ki so gnezdo sicer že zapustili, vendar še niso znali leteti (Neradnovci, Hodoš 2) oziroma so leteli zelo slabo (Stanjevci 2). Ti mladiči bi bili v primeru kakršnihkoli del na kmetijski površini, kjer smo jih našli, močno ogroženi, zato smo JZKPG priporočili, da se tudi v teh primerih z lastnikom oziroma upravljalcem površine dogovorijo za zakasnitev ali prilagoditev rabe. Izjema je bila lokacija Hodoš 2, kjer je lastnik površine mladiča pred oranjem prestavil na sosednjo, varno površino. Poleg omenjenih devetih lokacij smo speljane mladiče, ki pa so leteli že relativno

dobro, zabeležili še na treh lokacijah (Stanjevci 1, Budinci 1 in Ženavlje). Skupaj lahko torej v letu 2026 gnezditev hribskih škrjancev na Goričkem potrdimo na vsaj 12 lokacijah (slika 3), ki so podrobneje predstavljene v nadaljevanju poročila. Pri tem moramo opozoriti, da smo z iskanjem gnezd zajeli le prvi del gnezditvene sezone (torej prva in morebitna nadomestna legla), ne pa drugih legel, ki so pri hribskem škrjancu običajna (Mallord *et al.* 2008).

Od devetih lokacij z gnezdov ali neletečim/slabo letečim mladičem so bile štiri na prahi (Hodoš 2, Križevci 2, Markovci, Stanjevci 2), tri na travniku (Budinci 2, Dolenci, Neradnovci) in dve na njivi ozimnega žita (Hodoš 1, Križevci 1).

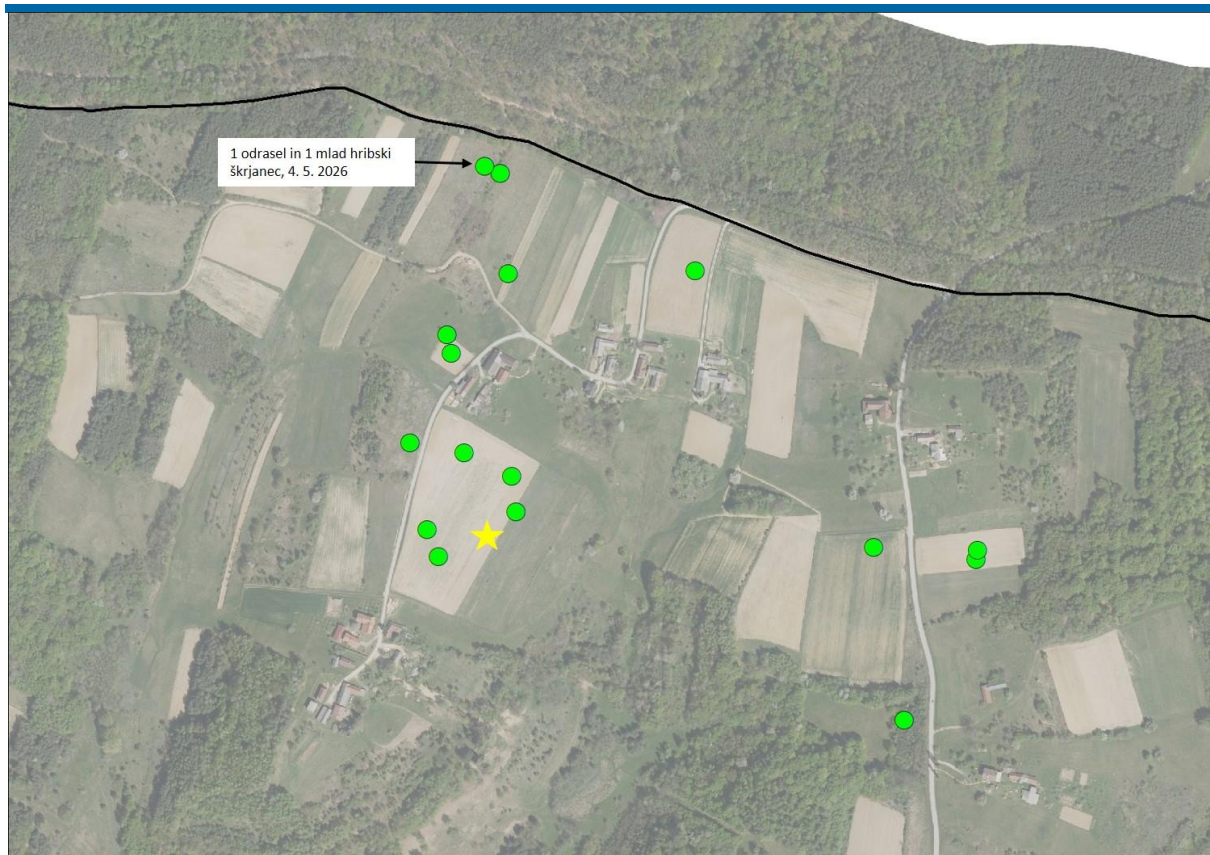

Slika 3: Lokacije s potrjeno gnezditvijo hribskega škrjanca na Goričkem v letu 2026 (n=12)

Budinci 1

Na tej lokaciji smo večkrat v sezoni opazovali par hribskih škrjancev, ki je letal na spodnji rob velike njive ozimnega žita (rumena zvezdica na sliki 4). Zaznano je bilo tudi alarmno oglašanje, vendar pa nikoli nismo opazovali odraslih hribskih škrjancev s hrano v kljunu. Kljub temu domnevamo, da je par vseeno gnezdil na omenjeni njivi (oziroma na kakšni drugi lokaciji v bližini), saj smo 4. 5. 2026 približno 300 m S od te njive opazovali en odrasel osebek in enega mladiča, ki je sicer že letel na daljše razdalje, vendar je bil pri tem še malo negotov.

V bližini gnezdečega para sta pela še dva samca, in sicer eden 300 m SV od para ter drugi 500 m V od para.

Slika 4: Opazovanja hribskih škrjancev na lokaciji Budinci 1; rumena zvezdica označuje najverjetnejšo lokacijo gnezda na njivi ozimnega žita.

Budinci 2

Na tej lokaciji je bilo 20. 4. 2026 najdeno gnezdo, v katerem so bili štirje nekaj dni stari mladiči (sliki 5 in 6), približno 40 cm izven gnezda pa je bil najden še en mrtev mladič (slika 7). Gnezdo je bilo na opuščnem travniku, ki se zarašča s trepetliko in rdečim borom. Starša sta hrano za mladiče nabirala na travniku v neposredni okolici gnezda, večinoma do 100 m daleč (slika 8).

Slika 5: Gnezdo hribskega škrjanca na lokaciji Budinci 2 je bilo na zaraščajočem se travniku.

Slika 6: V gnezdu na lokaciji Budinci 2 so bili štirje mladiči, stari le nekaj dni.

Slika 7: Mrtev mladič hribskega škrjanca, najden okoli 40 cm proč od gnezda na lokaciji Budinci 2

Slika 8: Opazovanja hribskih škrjancev na lokaciji Budinci 2 ter lokacija gnezda na opuščenem travniku (rumena zvezdica)

Dolenci

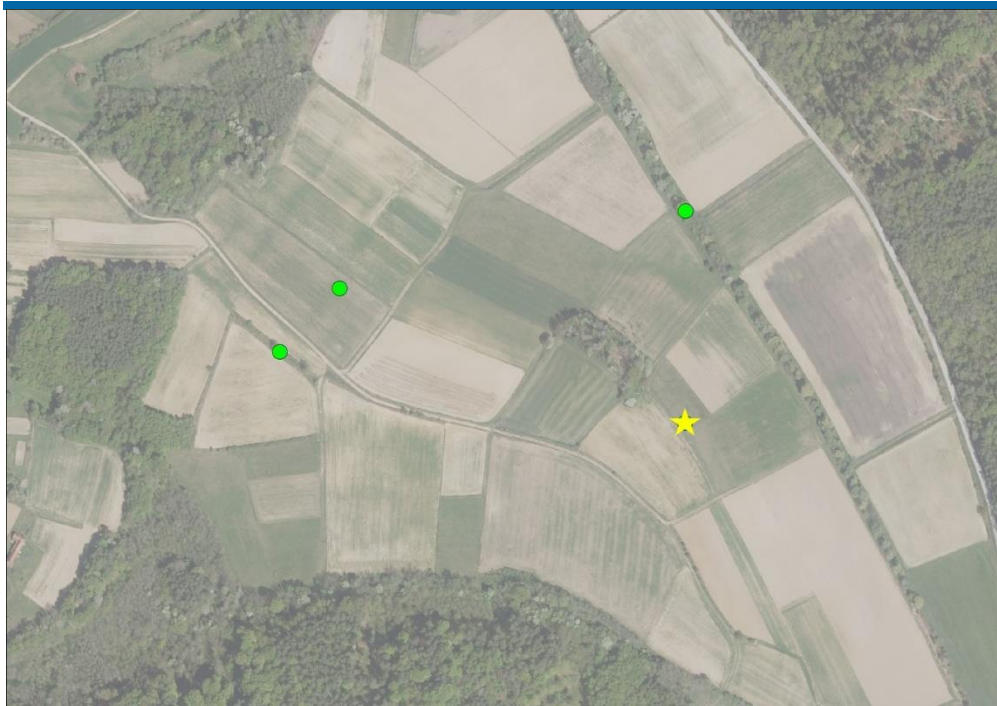
Na tej lokaciji je bilo 19. 5. 2026 najdeno gnezdo s štirimi jajci (slika 9), in sicer na ekstenzivnem suhem travniku, na katerem je prevladovala brazdnatolistna bilnica *Festuca rupicola* (slika 10). Na datum najdbe gnezda sta bila v bližini zabeležena dva pojoča samca, eden je verjetno pripadal gnezdečemu paru, drugi pa je bil nesparjen in je pel v dolini (slika 11).

Slika 9: Gnezdo hribskega škrjanca na lokaciji Dolenci je imelo ob najdbi 4 jajca.

Slika 10: Gnezdo hribskega škrjanca v Dolencih je bilo na ekstenzivnem suhem travniku.

Slika 11: V Dolencih smo zabeležili en gnezdeč par (lokacija gnezda je označena z rumeno zvezdico) ter enega nesparjenega pojočega samca (zelena pika S od zvezdice).

Hodoš 1

Na tej lokaciji je bilo 21. 4. 2026 najdeno gnezdo s štirimi nekaj dni starimi mladiči, in sicer v ozimnem žitu (slika 12). Starša sta hrano za mladiče nabirala na isti njivi ter na sosednji goli, preorani površini, do okoli 120 m proč od gnezda (slika 13).

Slika 12: Gnezdo hribskega škrjanca na lokaciji Hodoš 1 je bilo v ozimnem žitu.

Slika 13: Na lokaciji Hodoš 1 je bilo gnezdo najdeno na njivi ozimnega žita (rumena zvezdica), starša pa sta hrano iskala na isti njivi ter na sosednji goli, preorani površini (zelena pika).

Hodoš 2

Na tej lokaciji je lokalni kmet na svoji njivi v prahi 10. 5. 2026 našel še neletečega mladiča (slika 14) ter ga pred oranjem umaknil na sosednjo, varno površino. V bližini te lokacije smo predtem dvakrat opazovali pojočega samca (slika 15), ob dveh obiskih v aprilu in začetku maja pa lokacije zaradi kmetijskih del, ki so potekala na okoliških parcelah, nismo mogli temeljito pregledati.

Slika 14: Še neleteč mladič hribskega škrjanca, najden 10. 5. 2026 na lokaciji Hodoš 2

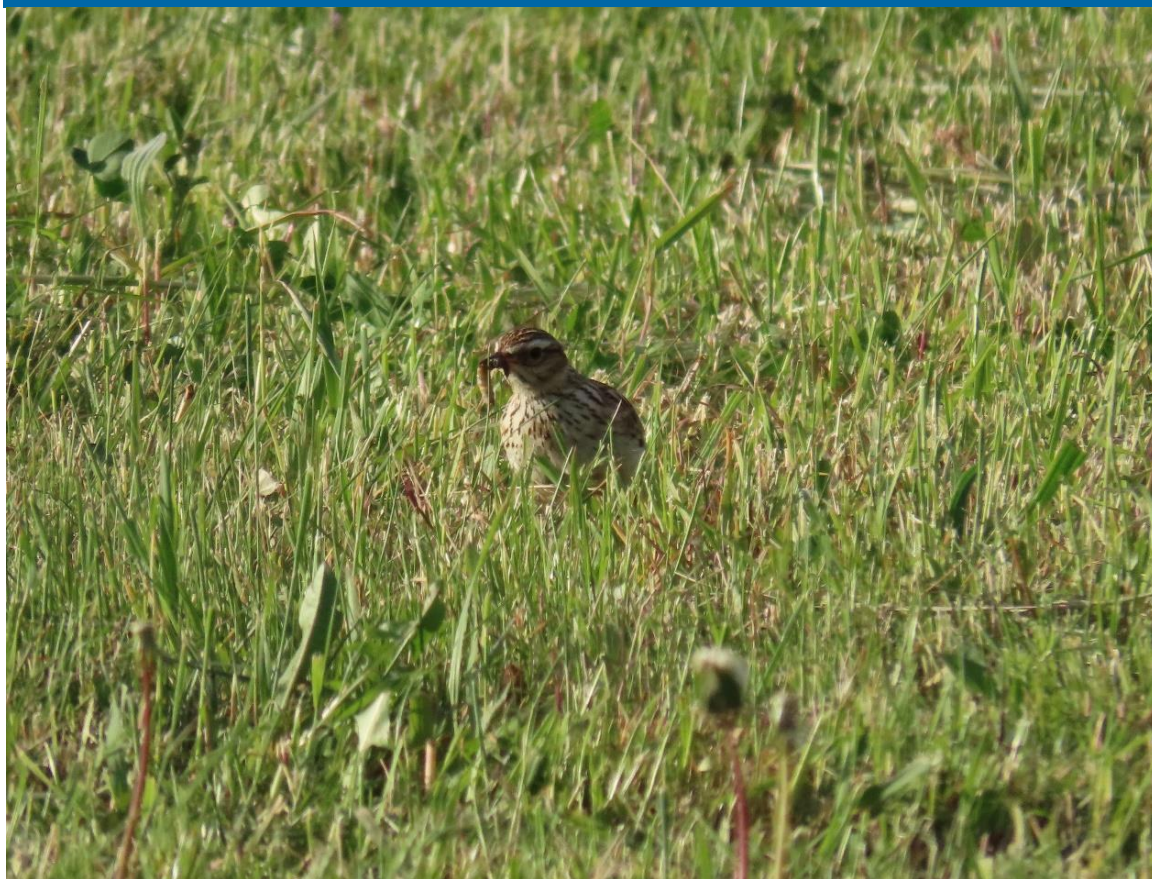
Slika 15: Opazovanja pojočega hribskega škrjanca na lokaciji Hodoš 2 (zeleni piki) ter lokacija najdenega mladiča (rumena zvezdica)

Križevci 1

Na tej lokaciji je bilo 6. 5. 2026 najdeno gnezdo s štirimi nekaj dni starimi mladiči, in sicer v ozimnem žitu (slika 16). Starša sta hrano nabirala na sosednji preorani njivi, prahi J od gnezda ter travniku SZ od gnezda (slika 17), na razdalji do okoli 150 m proč (slika 18).

Slika 16: V gnezdu hribskega škrjanca na lokaciji Križevci 1 so bili štirje nekaj dni stari mladiči.

Slika 17: Odrasel hribski škrjanec na lokaciji Križevci 1 nabira hrano za mladiče na travniku.

Slika 18: Opazovanja gnezdečega para hribskih škrjancev na lokaciji Križevci 1, rumena zvezdica označuje gnezdo v ozimnem žitu

Križevci 2

Na tej lokaciji je bilo 8. 4. 2026 najdeno gnezdo s štirimi nekaj dni starimi mladiči, in sicer na prahi (sliki 19 in 20). Starša sta hrano nabirala tej in sosednjih površinah (gola tla, praha, ozimno žito), okvirno na razdalji do 130 m proč (slika 21). V začetku maja so bili opazovani vsaj trije speljani mladiči iz tega gnezda. Vzhodno in zahodno od gnezdečega para je bil zabeležen še po en pojoč samec.

Slika 19: Gnezdo na lokaciji Križevci 2 je imelo ob najdbi štiri nekaj dni stare mladiče.

Slika 20: Praha, na kateri je bilo gnezdo hribskega škrjanca na lokaciji Križevci 2

Slika 21: Opazovanja hribskih škrjancev na lokaciji Križevci 2; rumena zvezdica označuje lokacijo gnezda na prahi.

Markovci

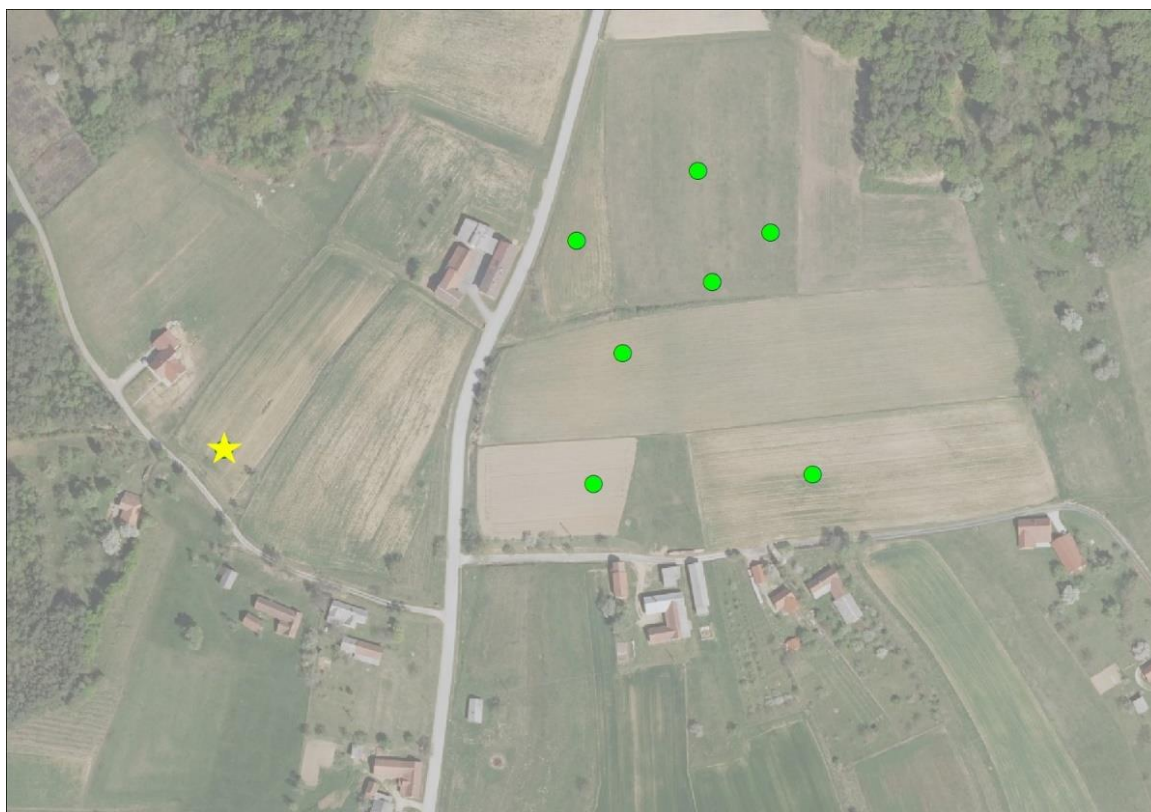
Na tej lokaciji je bilo 14. 4. 2026 najdeno gnezdo s štirimi nekaj dni starimi mladiči, in sicer na prahi (sliki 22 in 23). Starša sta hrano nabirala do okoli 300 m stran, na prahi in travnikih (slika 24). Vzhodno od gnezdečega para je bil zabeležen še en nesparjen pojoč samec.

Slika 22: Gnezdo na lokaciji Markovci je imelo ob najdbi štiri nekaj dni stare mladiče.

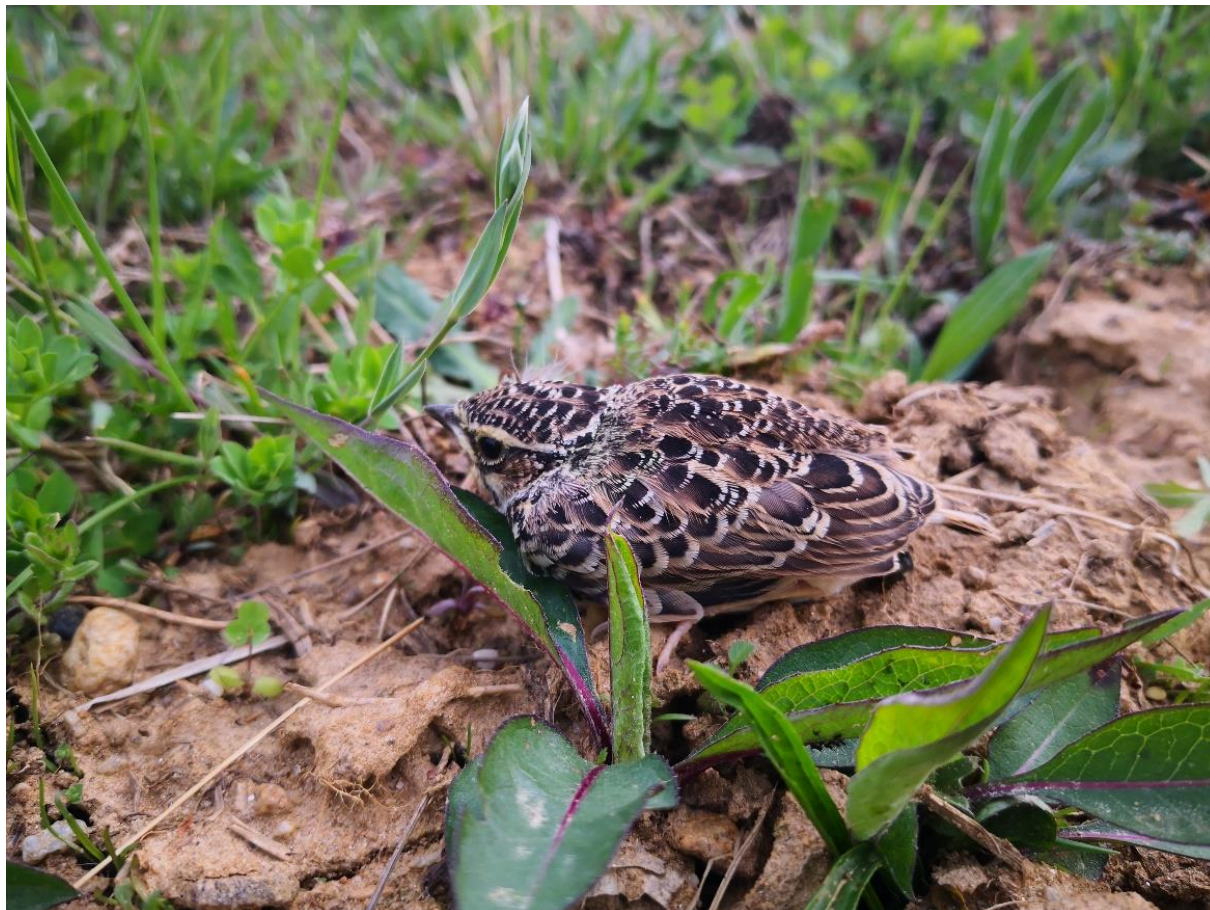
Slika 23: Praha, na kateri je bilo gnezdo hribskega škrjanca v Markovcih

Slika 24: Opazovanja hribskih škrjancev v Markovcih; rumena zvezdica označuje lokacijo gnezda na prahi.

Neradnovci

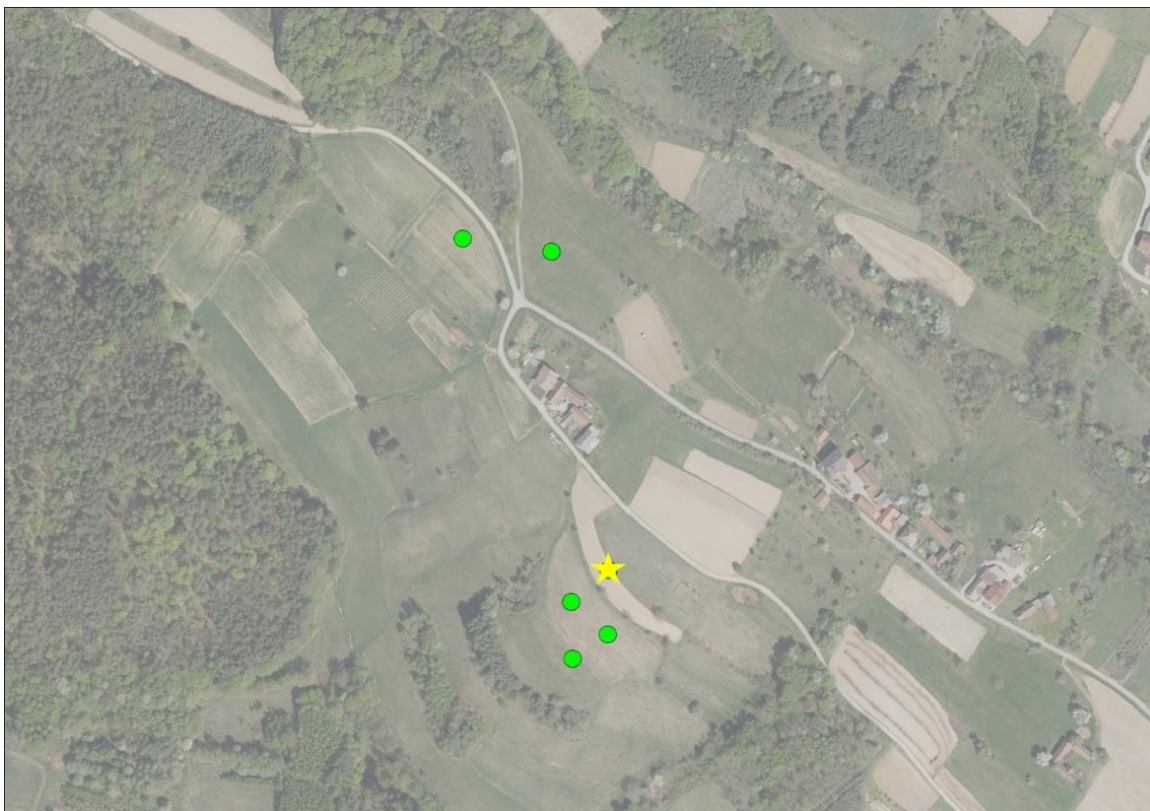
Na tej lokaciji je bil 13. 4. 2026 najden še neleteč mladič hribskega škrjanca (slika 25), in sicer na suhem travniku (slika 26), kjer je bilo zelo verjetno tudi gnezdo. V marcu smo par oziroma pojočega samca dvakrat opazovali severno od lokacije gnezda. Starša sta hrano za mladiče, ki so se že razkropili iz gnezda (glede na njune lokacije pristajanja sklepamo, da sta imela vsaj tri mladiče), na dan najdbe iskala na prahi in travniku JZ od gnezda (slika 27).

Slika 25: Še neleteč mladič hribskega škrjanca, najden 13. 4. 2026 v Neradnovcih na suhem travniku, ki je bil v preteklosti verjetno njiva

Slika 26: Gnezdišče hribskega škrjanca v Neradnovcih je bilo na suhem travniku.

Slika 27: Opazovanja hribskih škrjancev v Neradnovcih; rumena zvezdica označuje lokacijo najdenega neletečega mladiča.

Stanjevci 1

Na tej lokaciji smo 24. 4. 2026 opazovali dva (najverjetneje) mlada osebka, ki sta z njive ozimnega žita zletela v mejico (slika 28), okoli 100 m V od njiju pa se je alarmno oglašal odrasel osebek. Zahodno od ceste smo 25. 3. 2026 opazovali dvorjenje ter preganjanje dveh parov. Gnezdo je bilo najverjetneje na njivi ozimnega žita, od koder sta 24. 4. zletela dva mladiča.

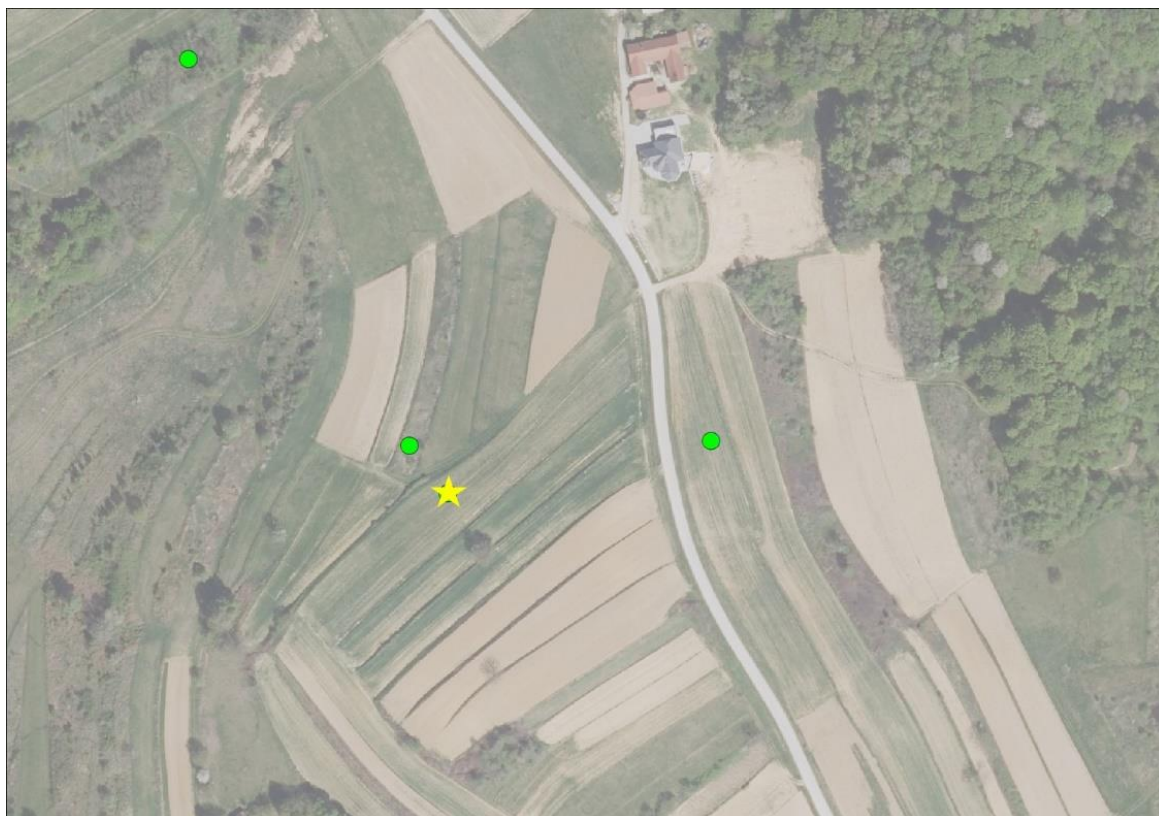
Slika 28: Opazovanja hribskih škrjancev na lokaciji Stanjevci 1

Stanjevci 2

Na tej lokaciji smo 15. 4. 2026 našli mladiča, ki je že zapustil gnezdo in je lahko letel na kratke razdalje, vendar pa sta ga starša še vedno hranila (slika 29). Gnezdo je bilo najverjetneje na prahi, na kateri je bil mladič najden (slika 30).

Slika 29: Speljan mladič hribskega škrjanca na lokaciji Stanjevci 2

Slika 30: Opazovanja hribskih škrjancev na lokaciji Stanjevci 2, rumena zvezdica označuje lokacijo najdenega mladiča.

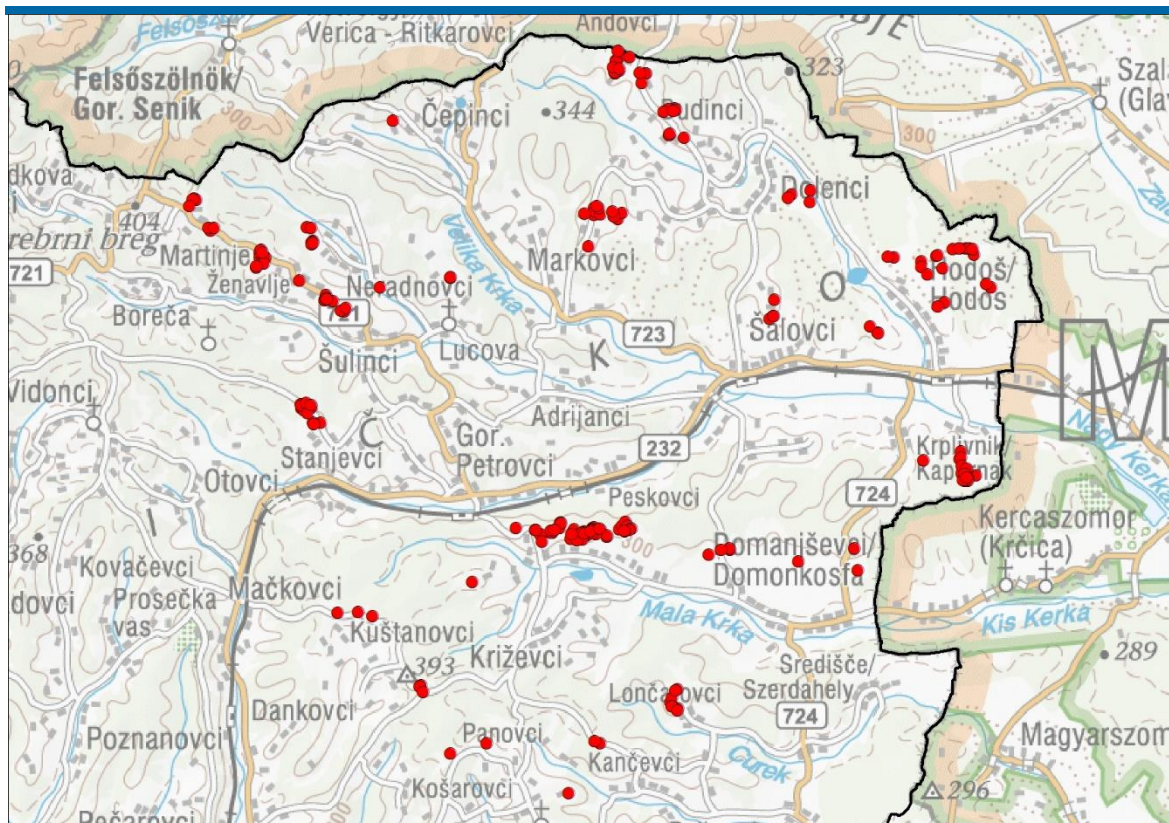
Ženavlje

Na tej lokaciji smo 13. 5. 2026 na opuščeni njivi opazovali skupino štirih osebkov - najverjetneje je šlo za družino (vsaj dva speljana mladiča). Mladiči so leteli že kar dobro, vendar menimo, da je bilo gnezdo vseeno nekje v bližini, najverjetneje na prahi, kjer smo jih opazovali (slika 31). Gre za površino, ki se že zarašča z lesno vegetacijo (po podatkih Javnega pregledovalnika grafičnih podatkov MKGP gre za nezagerkano površino, vpogled 28. 5. 2026). V bližini je bil zabeležen še en neparjen pojoč samec. Na tej lokaciji je bilo gnezdo najdeno že leta 2021, in sicer na prahi (Denac *et al.* 2021).

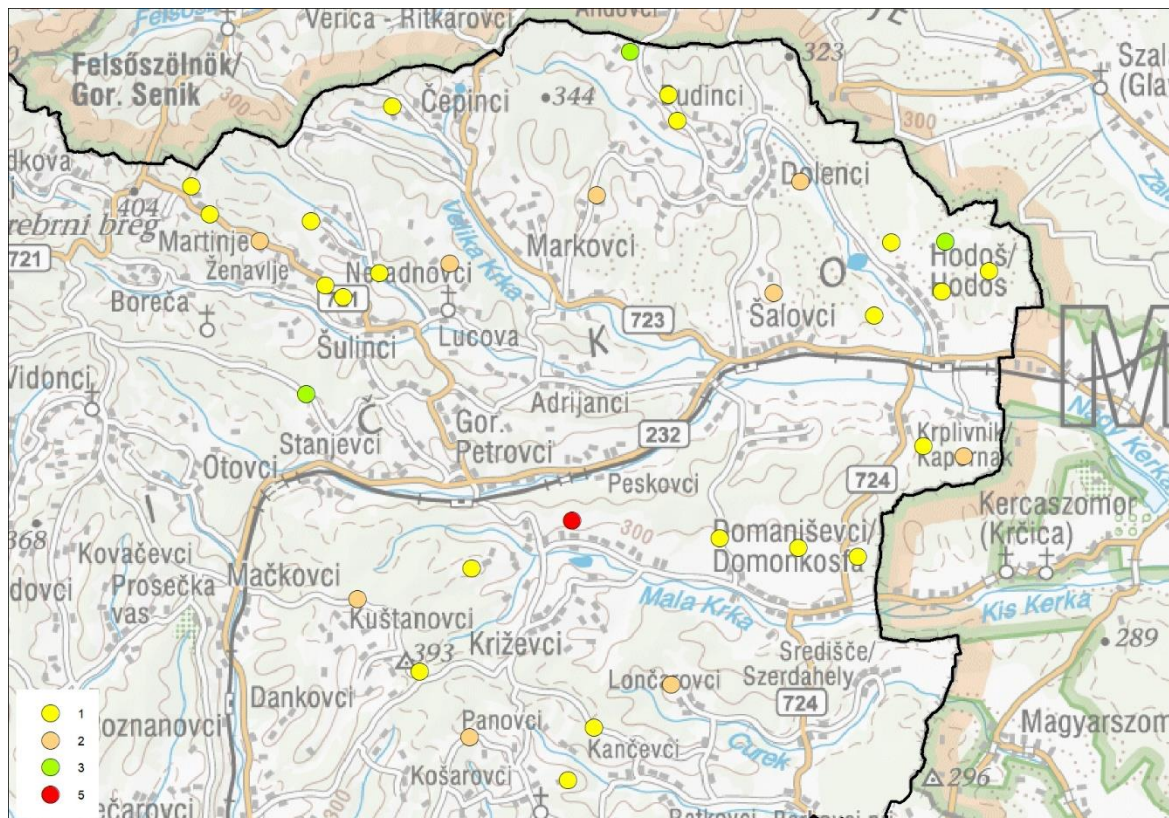

Slika 31: Opazovanja hribskih škrjancev v Ženavljah

V celotni gnezditveni sezoni 2026 smo zbrali 235 opazovanj hribskih škrjancev (slika 32), katerih lokacije oddajamo v obliki ESRI shp datoteke, ki je priloga temu poročilu. Na podlagi teh podatkov ocenjujemo velikost populacije hribskega škrjanca na Goričkem v letu 2026 na vsaj 53 parov. Poudarjamo, da so v tej oceni zajete tudi vse lokacije, kjer je bil do konca iskanja gnezd zabeležen zgolj pojoč samec (torej ne gre v vseh primerih za dejansko gnezdeče pare). Razporeditev in število teritorijev sta prikazana na sliki 33.

Slika 32: Vsa opazovanja hribskih škrjancev na Goričkem v gnezditveni sezoni 2026 (4. 3. - 19. 5. 2026)

Slika 33: Razporeditev in število teritorijev hribskega škrjanca na Goričkem v letu 2026; različne barve točk označujejo število teritorijev (glej legendo na sliki)

4. Literatura

Denac K. (2016): Hribski škrjanec *Lullula arborea*. Str. 113-121. V: Denac K., Kmecl P., Mihelič T., Božič L., Jančar T., Denac D., Bordjan D., Figelj J.: Monitoring populacij izbranih ciljnih vrst ptic na območjih Natura 2000 v letu 2016. Poročilo. Naročnik: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. DOPPS, Ljubljana.

Denac K. (2018): Ugotavljanje rabe habitata hribskega škrjanca *Lullula arborea* za določitev varstveno prioriteten površin na območju Natura 2000 Goričko. Poročilo. Projekt Gorička krajina (OP20.06.02.006/1). Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. DOPPS, Ljubljana.

Denac K. Kmecl P., Domanjko G., Denac D. (2017): Trendi ptic kmetijske krajine na Goričkem. *Acrocephalus* 38 (174/175): 127-159.

Denac K., Kmecl P., Šalamun Ž., Basle T., Božič L. (2021): Raba habitata hribskega škrjanca *Lullula arborea* na območju Natura 2000 Goričko v letu 2021 in ocena uspešnosti varstvenih ukrepov. Poročilo. Projekt Gorička krajina (OP20.06.02.006/1). Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. DOPPS, Ljubljana.

Denac K., Božič L., Blažič B., Bordjan D., Koce U., Mihelič T., Očko U. (2025): Monitoring populacij izbranih ciljnih vrst ptic na območjih Natura 2000 v letu 2025. Poročilo. Naročnik: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. DOPPS, Ljubljana.

Mallord J. W., Dolman P. M., Brown A., Sutherland W. J. (2008): Early nesting does not result in greater productivity in the multi-brooded Woodlark *Lullula arborea*. *Bird Study* 55 (2): 145-151.